

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งมีแนวความคิดมาจากตลาดน้ำซึ่งเป็นวิถีชาวบ้านที่มีมาประมาณ 40 กว่าปีที่ผ่านมา ในสมัยก่อนการคมนาคมจะใช้การสัญจรทางน้ำเป็นเส้นทางสำคัญ เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีลำคลองอยู่ทั่วไป ซึ่งแต่ละคลองเชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา ในอดีตชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำสวนผลไม้ ดินจะมีความอุดมสมบูรณ์มาก น้ำบริบูรณ์ดี ทำให้มีผลผลิตออกมาจำนวนมาก เช่นมะม่วง มะพร้าว หนาก ก้อย มะนาว เป็นต้น ชาวบ้านจึงได้รวมตัวกันนำสินค้าใส่เรือมาจำหน่ายที่ปากคลองทำให้เกิดเป็นตลาดน้ำขึ้น

ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีรูปร่างคล้ายกระเพาะหมู หรือแอกวู หรือเรียกว่า กุ้งกระเพาะหมู ซึ่งตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งพื้นที่กระเพาะหมูนี้ ถูกยกให้เป็นพื้นที่สีเขียว ที่เป็นปอดของกรุงเทพมหานคร เดิมทีในอดีตพื้นที่แห่งนี้เป็นที่รู้จักในนามของ “บางกระเจ้า” พื้นที่กระเพาะหมูประกอบด้วย 6 ตำบล ได้แก่ บางยอ บางกระเจ้า บางกอบัว บางกระสอบ บางน้ำผึ้ง และทรงคนอง เป็นพื้นที่เกษตรกรรมท่ามกลางความเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานคร ยังคงความสมบูรณ์ตามรูปแบบสวนเกษตรดั้งเดิมที่มีอยู่เพียงผืนเดียวและเป็นผืนสุดท้ายที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครมากที่สุด คณะรัฐมนตรีมีมติให้อนุรักษ์เป็นพื้นที่สีเขียวบริเวณนี้ จึงเป็นแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์ให้กับประชาชนในเขตจังหวัดสมุทรปราการและกรุงเทพมหานคร ช่วยกรองฝุ่นละอองและมลพิษทางอากาศที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก

ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งเกิดจากแนวคิดขององค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง และประชาชนในพื้นที่มีความเห็นพ้องต้องกันว่า ต้องการทำตลาดน้ำขึ้นมาเพื่อจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร โดยนำเอาความคิดดังกล่าวเข้าสู่ที่ประชุมประชาคมตำบล ได้รับการตอบรับและขยายกรอบการดำเนินงานให้กว้างขึ้นในลักษณะศูนย์จำหน่ายสินค้าของชุมชน ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง จัดตั้งขึ้นวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 และเปิดเป็นทางการวันที่ 6 มีนาคม 2547 เป็นแหล่งเรียนรู้วิถีชีวิต วิถีชุมชน และวิถีชาวบ้าน ที่มีมาแต่โบราณกาลบ่งบอกถึงเสน่ห์ของท้องถิ่นที่สะท้อนความเป็นมาของเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยโบราณ

ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดสมุทรปราการ รูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนบางน้ำผึ้งประกอบด้วย 2 ส่วนหลักๆ คือ ตลาดน้ำ และกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ซึ่งรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวของตำบลบางน้ำผึ้งนั้นจะให้บริการนักท่องเที่ยวในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 08.00 – 14.00 น. เท่านั้นและอาจจะมีวันหยุดนักขัตฤกษ์ที่เป็นวันหยุดยาวต่อจากช่วงเสาร์-อาทิตย์ เนื่องจากว่าในวันปกติคนในชุมชนจะประกอบอาชีพตามปกติ ซึ่งถือเป็นงานประจำ ส่วนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวนั้นถือเป็นอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และสนับสนุนให้ชาวบ้านมีรายได้จากการนำผลผลิตในท้องถิ่นของตนเองมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านท้องถิ่น และก่อให้เกิดการสร้างงานภายในชุมชนส่งผลทำให้ชุมชนเข้มแข็งมากขึ้น นับเป็นตลาดใกล้กรุงเทพที่มีสินค้าหลากหลายทั้งของกินของใช้ของฝากนานาชนิด จัดเป็นชุมชนให้มีทางเดินยาวกว่า 2 กิโลเมตร ขนานไปกับคลองซอยสายเล็กๆ ที่แตกแขนงจากแม่น้ำเจ้าพระยา เข้ามาในพื้นที่ทำการเกษตรของชาวบ้านในชุมชน

เสน่ห์ตลาดน้ำที่นี่คือ วิถีชีวิตชาวบ้านริมคลอง ส่วนใหญ่เป็นชาวไทย เชื้อสายมอญ น้ำในคลองยังสะอาด มีของพื้นบ้านอร่อยๆ ที่ชาวบ้านทำมาขายเอง พ่อค้าแม่ค้าหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ซึ่งถือว่าเป็นตลาดน้ำเพื่อสุขภาพอีกแห่งหนึ่ง เพราะไม่ว่าใครได้มาเที่ยวที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งนอกจากจะได้สัมผัสวิถีชีวิตริมน้ำของชาวพระประแดงแล้ว ยังได้สัมผัสกับกิจกรรมทั้งในเรื่องของสุขภาพกายและสุขภาพใจอีกด้วย เพราะว่าพ่อค้า แม่ค้าที่นี่นอกจากจะเอาใจใส่เรื่องของคุณภาพของสินค้าแล้ว ยังคงไว้ซึ่งภูมิปัญญาไทยๆ มีเรือพายขายกล้วยเดี่ยวหมูต้มยำ ขนมจีนน้ำยา หอยทอดในถาดขนมครก ขนมใส่ไส้ มีกลุ่มแม่บ้านสตรีทำงานทอหอยอด เม็ดขนุน ฝอยทอง การทำกะละแม นอกจากนี้ก็มีผลไม้จากสวนที่มีอยู่ทั่วไปสองฝั่งคลอง ผลไม้ที่มีชื่อเสียงที่สุดของบางน้ำผึ้งคือ มะม่วงน้ำดอกไม้ และยังมีไม้ดอกไม้ประดับ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์ ไข่เค็มดินสอพอง เป็นต้น มีกิจกรรมให้ได้ร่วมทำมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการปั่นจักรยานท่องเที่ยว พายเรือชมตลาดน้ำ คูพิพิธิภัณฑ์ของเก่า นั่งเรือชมหิ่งห้อย หรือวัดวาอารามเก่าแก่ที่มีอายุตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ส่วนมากนักท่องเที่ยวจะรู้จักบางน้ำผึ้งในนามของตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

แนวคิดของผู้ประกอบการต่อการบริหารจัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เพราะการบริหารจัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง มีการจัดตั้งในรูปแบบงานบริหารกิจการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง มีประธาน รองประธานและคณะทำงาน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางน้ำผึ้งโฮมสเตย์ มีการดำเนินการเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการประชุมผู้จำหน่ายสินค้า

ภายในตลาดน้ำบางน้ำผึ้งเดือนละ 2 ครั้ง จะเน้นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า มีการปลูกต้นไม้เพิ่ม การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก ห้ามใช้โฟม พยายามใช้วัสดุในท้องถิ่นแทน เช่น กระทงใบตองสด กระทงใบตองแห้ง เป็นต้น จากการจัดการที่มีการพัฒนาจึงทำให้ตลาดบางน้ำผึ้งเป็นที่รู้จักและได้รับรางวัลต่างๆ

รางวัลที่ได้รับเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

1. รางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยปี พ.ศ.2550 เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคล
2. รางวัล นวัตกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 9 เรื่อง โครงการ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งวิถีชุมชนสู่เศรษฐกิจพอเพียง
3. หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็นเป็นสุข ดีเด่นระดับจังหวัดสมุทรปราการ ผู้นำอาสาดีเด่น ระดับจังหวัด
4. รางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ.2553 ได้รับรางวัลดีเด่น ประเภทแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวคิดของผู้ประกอบการต่อการบริหารจัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการว่า ผู้ประกอบการมีทัศนคติต่อรูปแบบการจัดการอย่างไร ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกระบวนการ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการตัดสินใจที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจ ทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ประโยชน์เพื่อปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการ และใช้ในการอ้างอิงต่าง ๆ เพื่อประกอบความรู้ความเข้าใจให้เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดของผู้ประกอบการต่อการบริหารจัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเปรียบเทียบแนวคิดของผู้ประกอบการต่อการบริหารจัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

แนวคิดของผู้ประกอบการต่อการบริหารจัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ แนวคิดของผู้ประกอบการต่อการบริหารจัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบธุรกิจในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง จำนวน 299 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ, 2556) เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 169 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) คือ ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- ประเภทของสินค้า/บริการ

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ แนวคิดของผู้ประกอบการต่อการบริหารจัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ในด้านส่วนผสมทางการตลาดบริการ (7Ps) ประกอบด้วย

- ด้านผลิตภัณฑ์
- ด้านราคา
- ด้านการจัดจำหน่าย
- ด้านการส่งเสริมการตลาด
- ด้านกระบวนการในการบริการ

- ด้านลักษณะทางกายภาพ
- ด้านบุคลากร

3. ขอบเขตด้านเวลา

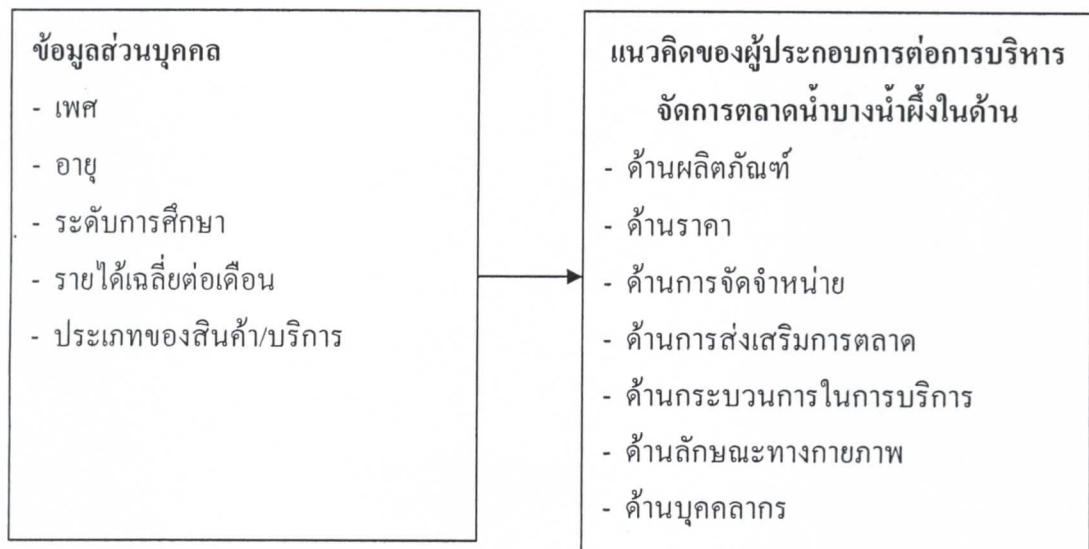
ศึกษาระหว่างเดือน กันยายน ถึงเดือน พฤศจิกายน 2556

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาแนวคิดของผู้ประกอบการต่อการบริหารจัดการตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีส่วนผสมทางการตลาดบริการของ ซีริกิติ นวรัตน์ ณ อยุธยา (2547) มาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้ (7Ps)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง หมายถึง ตลาดน้ำตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการของกิจกรรมในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และการใช้ทรัพยากรต่างๆ ซึ่งผู้บริหารต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่เข้ามาประกอบธุรกิจภายในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เช่น ผู้ขายสินค้าหรือบริการ รวมถึงผู้ให้เช่าเรือพาย ให้เช่าจักรยาน บ้านพักโฮมสเตย์ เป็นต้น

แนวคิดของผู้ประกอบการ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ที่เข้ามาประกอบธุรกิจภายในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

สินค้าและบริการ

- สินค้า หมายถึง ผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น อาหาร เครื่องดื่ม สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำหน่ายภายในตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
- บริการ หมายถึง กิจกรรมและบริการต่างๆ ที่ทางตลาดน้ำบางน้ำผึ้งจัดขึ้น เช่น โฮมสเตย์ การพายเรือ นวด วิทยาทักษะชุมชนบ้านรูป กิจกรรมการชมหิ่งห้อยยามค่ำ กิจกรรมการสาธิตการประดิษฐ์ การทำอาหารและขนมต่างๆ เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการศึกษาสามารถนำเสนอให้ผู้ประกอบการรายใหม่ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการตัดสินใจที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจและเตรียมความพร้อมในการประกอบการให้ดียิ่งขึ้น
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ประโยชน์เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการ แก้ปัญหา อุปสรรคในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ผู้ที่สนใจในการดำเนินธุรกิจที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง สามารถนำผลจากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการเพื่อดำเนินธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จได้